

Wetenswaardig

VOOR DE GENERATIES VAN NU EN MORGEN

Nieuwsbrief van Stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten

NUMMER 17
AUGUSTUS 2010

Graag informeren wij u in deze *Wetenswaardig* over nieuwe ontwikkelingen die met uw steun tot stand gekomen zijn.

Zeer recent is het Hart en Vaatcentrum

van het Maastricht UMC+/azM aangewezen als centrum voor kunstklep-implantaties in het hart via de bloedvaten. Deze nieuwe therapie is onder meer door ons ontwikkeld en in dit nummer kunt u er al iets over lezen.

De nieuwe ingreep is nog lang niet bij elke patiënt toepasbaar: we zijn druk op zoek naar de mogelijkheden. Mede dankzij u is dat mogelijk.

We hopen van harte dat wij u met deze nieuwe *Wetenswaardig* kunnen blijven betrekken bij ons werk dat gericht is op verbetering van de zorg voor patiënten met hart- en vaatziekten.

Prof. Dr. Harry J.G.M. Crijns   Ellen van de Ven
Stichting Hartsvrienden RESCAR   Health Foundation Limburg

IN HET MECC IN MAASTRICHT VOND OP ZATERDAG 5 JUNI WEER HET PATIËNTENCONGRES VAN STICHTING HARTSVRIENDEN RESCAR PLAATS. EEN MOOIE GELEGENHEID VOOR ARTSEN EN PATIËNTEN OM ELKAAR EENS BUITEN HET ZIEKENHUIS TE ONTMOETEN.

OP PAGINA 3 EN 4 MEER OVER HET RESCAR-CONGRES.

WERELDPREMEUR VOOR ZIEKENHUIS MAASTRICHT

Een 74-jarige vrouw heeft in het Maastricht UMC+/azM een nieuwe hartklep gekregen via de rechterhalsader. Een operatietechniek die nog nooit eerder is uitgevoerd.

De vrouw moest dringend een nieuwe hartklep krijgen. Een openhartoperatie was echter te risicovol gezien haar slechte conditie. Vandaar dat haar artsen Vincent van Ommen en Leen van Garsse op zoek gingen naar een minder belastende ingreep. Het inbrengen van een nieuwe klep via de lies of de punt van het hart was ongeschikt omdat er een klep in het rechtergedeelte van het hart vervangen moest worden. Dat deel van het hart is niet bereikbaar via de liesslagader of de punt van het hart.

Innovatief

Als alternatief kozen de artsen voor het inbrengen van een klep via de halsader. Via een gaatje in de halsader en een buisje werd eerst

INHOUD

- PAGINA 1 WERELDPREMEUR
- PAGINA 2 WIE IS...JOS MAESSEN?
- PAGINA 3 HARTWIJZER
- PAGINA 4 FOTO'S RESCAR-CONGRES
- PAGINA 5 HARTSVRIENDEN
- PAGINA 6 REANIMATIE-ESTAFETTE

een ballon ingebracht die de oude klep tussen de rechterboezem en de rechterhartkamer aan de kant duwde. Daarna werd op de vrijgekomen plek een nieuwe biologische klep geplaatst. Dit alles zonder dat het hart stil hoefde te worden gelegd. Na veertien dagen kon de vrouw weer naar huis. Ze maakt het goed.

Voor uw agenda

25 SEPTEMBER 2010
Loop met je dokter
Meerssen

WIE IS... JOS MAESSEN?

Bij Stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten zijn veel mensen betrokken. Deze keer stellen we prof. dr. Jos Maessen aan u voor, hartchirurg.

"Mijn naam is Jos Maessen. Ik ben 50 jaar geleden geboren in Roermond. Ik woon in een oude boerderij waar mijn echtgenote en ik veel energie in gestoken hebben om hem bewoonbaar te maken. Wij hebben geen kinderen. Veel tijd dus om andere dingen te doen. Daarnaast ben ik ook een workaholic".

Wanneer wist u dat u hartchirurg wilde worden?

"Als kind wilde ik al chirurg worden. Een doosje met operatiemesjes hield ik als een schat op zolder verborgen. Mijn eerste bijbaantje was operaties doen voor een dierenarts. Ik ben in Maastricht geneeskunde gaan studeren en heb me later gespecialiseerd in de cardio-thoracale chirurgie. Dat betekent dat je mensen met hart en longaandoeningen opereert."

Wat doet u in uw vrije tijd?

"Ik speel piano en cello. De cello staat helaas tot mijn pensioen in de

kast. Van cello spelen krijg je eelt op je vingertoppen en dat is in mijn werk natuurlijk niet handig. Ik speel ook wat tennis, maar mijn grootste hobby is koken. Als ik 's avonds thuis kom, duik ik ter ontspanning de keuken in. Experimenteren met de meest uiteenlopende producten en smaken. De keuken is een laboratorium aan huis. Het doel is steeds om iets klaar te maken in een onverwachte vorm en met een bijzondere combinatie van smaken."

Waarom zet u zich in voor RESCAR?

"Ik vind het belangrijk dat mensen informatie krijgen over wat wij doen. In de pers is de informatie niet genuanceerd genoeg. Wetenschappelijke informatie is kennelijk ingewikkeld. Via RESCAR kan op een zorgvuldige manier informatie worden gegeven. Verder is fondsenwerving van groot belang. Zonder geld geen onderzoek en geen vooruitgang. Artsen zijn er voor de patiënten van nu maar ook

voor die van morgen. Neem bijvoorbeeld een hartoperatie waar een patiënt nu nog maanden van moet herstellen. Straks moeten we een operatie zo uit kunnen voeren dat dit niet meer nodig is. Maar om zo'n nieuwe methode te ontwikkelen, moet eerst onderzoek worden gedaan."

Scholieren krijgen presentatie over belang reanimatie

WETENSWAARDIG

De leerlingen van het Sint-Maartenscollege in Maastricht waren er even stil van, toen Erik van den Brandt vertelde dat hij een aantal jaren geleden op het voetbalveld een hartstilstand kreeg. Hij voelde pijn op zijn borst, wilde schreeuwen, maar er kwam geen geluid uit zijn mond. Gelukkig werd hij gereanimeerd door een omstander.

Het verhaal van Van den Brandt maakte deel uit van een presentatie die Nathalie van Breugel, arts van het hart- en vaatcentrum, namens HFL hart- en vaatziekten gaf op het Sint-Maartenscollege. Doel hiervan was

om leerlingen te motiveren mee te doen aan 'Loop met je dokter'.

Ver-van-mijn-bed-show

Op 25 september gaan artsen van het Maastricht UMC+/azM samen met patiënten en scholieren wandelen om geld in te zamelen voor het goede doel: de strijd tegen hart- en vaatziekten. Elke loper werft €150,- aan sponsorgeld bij vrienden of familie. Jaarlijks overlijden 50.000 mensen

aan een hartstilstand, beroerte of andere hartziekte. Van Breugel vertelde de scholieren dat dit voor hen geen ver-van-mijn-bed-show is: "Twee weken geleden is een leerling van het Stella Maris College in Meerssen succesvol gereanimeerd."

In Limburg blijkt maar 10% van de mensen te kunnen reanimeren. En dit percentage moet omhoog. Daarom gaat een deel van de opbrengst van 'Loop met je dokter' dit jaar naar reanimatie-onderwijs. U kunt ook meelopen met Loop met je dokter.

Anmelden: 043-4077363.

Meer info: www.loopmetjedokter.nl.

RESCAR-CONGRES 2010

Het RESCAR-Congres op 5 juni was een bijzonder geslaagde bijeenkomst. Het congres richtte zich dit jaar op hartfalen als gevolg van een kankerbehandeling, shockwave therapie bij chronische angina pectoris en endoscopische aderverwijdering tijdens een bypass-operatie. Ook het nieuwe hartrevalidatieprogramma kwam aan de orde.

Cardioloog An Moens sprak over de schadelijke gevolgen van chemotherapie voor het hart. Haar onderzoek richt zich op therapie die deze schade kan voorkomen. Onlangs heeft ze een poli geopend speciaal voor deze erg kwetsbare groep patiënten. Cardioloog Jindra Vainer bracht in een heldere presentatie de shockwave therapie voor het voetlicht. Hij doet promotie-onderzoek naar de gunstige effecten van deze therapie bij patiënten met vernauwingen van de kransslagaderen die niet door dotteren of een operatie verholpen kunnen worden.

Hartchirurg-in-opleiding Ryan Accord gaf uitleg over endoscopische aderverwijdering. Daarbij gaat het om aders die uit de benen genomen worden en waarmee, bij een by-

pass operatie, een omleiding gelegd wordt. Bij deze ingreep wordt het vat verwijderd via enkele kijkgaatjes: een zogenaamde kijkoperatie in de benen. Het herstel van het been na de operatie is daarmee veel korter. Ook zijn er minder wondcomplicaties.

Tenslotte presenteerde cardioloog Mustafa Ilhan het nieuwe hartrevalidatieprogramma. Dit programma behelst meer dan het revalideren door lichamelijke oefeningen alleen. Het motiveert patiënten ook om zelf een weg in te slaan die leidt tot gezond gedrag, waarmee een nieuw hartinfarct voorkomen kan worden.

Aan het eind van het congres kon iedereen vragen stellen. Deze werden vervolgens beantwoord door een panel van doktoren.

RESCAR-
CONGRES
2010

HART
WIJZER

In deze rubriek beantwoorden artsen en onderzoekers uw vragen over hart- en vaatziekten.

VRAAG
HOE WERKT EEN ICD?

ANTWOORD DR. CARL TIMMERMANS,
CARDIOLOOG

Een ICD is een inwendige defibrillator. Een apparaatje dat ervoor zorgt dat uw hart normaal blijft kloppen. Het wordt geïmplanteed bij mensen met levensbedreigende hartritme-stoornissen.

De defibrillator is ongeveer zo groot als een luciferdoosje en bestaat uit een batterij, wat elektronica en geleidingsdraden. De cardioloog plaatst de ICD gewoonlijk onder het linkerseutelbeen. Vervolgens leidt hij de geleidingsdraden door de bloedvaten naar het hart. Eén meestal naar de rechterkamer van het hart, één naar de rechterboezem. Aan het einde van de draden zitten elektroden die de elektrische prikkels van het hart aan de ICD doorgeven. Zo kan voortdurend het hartritme in de gaten worden gehouden. Wanneer de ICD een chaotisch ritme signaleert, zoals bij kamerfibrilleren, volgt binnen enkele seconden een elektrische schok. Als het hart sneller klopt dan normaal (tachycardie), probeert de ICD het normale ritme te herstellen door het hart te overprikkelen. Als deze impulsen niet werken, wordt alsnog een schok afgegeven. De ICD heeft ook een pacemakerfunctie. Die komt in actie als het hartritme te traag wordt. Als de ICD een schok afgeeft, voelt u daar meestal niks van omdat u buiten bewustzijn bent. Bent u wel bij bewustzijn, dan kan de schok pijnlijk zijn. Mensen met een ICD moeten met een aantal zaken rekening houden. Zo is direct na de implantatie autorijden een tijdje taboe. Ook magnetische krachtvelden kunnen gevaarlijk zijn. **Op pagina 5 leest u meer over een nieuwe techniek om ICD's volledig onderhuids te plaatsen.**

**RESCAR-
CONGRES
2010**

NIEUWS!

● **• VERGUNNING** Het Maastricht UMC+ /azM is een van de vijf ziekenhuizen in Nederland die van de Inspectie voor de Gezondheidszorg een vergunning hebben gekregen om hartkleppen te vervangen via een katheter. Jaarlijks is voor 500 tot 600 patiënten de reguliere hartoperatie bij een aortaklepvervangende ingrijpend. Voor deze groep biedt een minder belastende ingreep, hartklepvervangende via de lies of tussen de ribben (trans apicaal), uitkomst. In totaal vroegen vijftien zorgcentra een vergunning aan. De Inspectie vond dat er daar vijf kwalitatief boven uitstaken, waaronder het ziekenhuis in Maastricht.

● **• PLUG** Cardiologen van het ziekenhuis in Maastricht hebben met succes bij twee hartpatiënten een operatie uitgevoerd waarbij het linkerhartoor wordt afgesloten met een sluitingsplug. Met deze techniek kan voorkomen worden dat patiënten met boezemfibrilleren een herseninfarct krijgen. Bij de operaties is een nieuwe type plug gebruikt. Deze plug wordt niet alleen in het linkerhartoor geklemd, maar sluit ook het hartoor af met een rond plat schijfje. De techniek geschiedt via een katheter, die in een bloedvat in de lies wordt ingebracht en tot in het hart wordt geschoven. De patiënt kan na een paar dagen weer naar huis.

DYON DE VREEDE: “Ik wil betekenisvol zijn in mijn leven”

Be meaningful and live to be remembered with tears of joy. Het levensmotto van Dyon De Vreede. Na drie open hartoperaties weet de 40-jarige Maastrichtenaar waar het in het leven écht om draait. Betekenis vol zijn, dat wil hij zijn. Vandaar dat hij zich enthousiast en gedreven inzet voor HFL hart- en vaatziekten.

Dyon is vijf jaar als bij hem de aangeboren hartafwijking ‘Tetralogie van Fallot’ wordt geconstateerd. Zijn ouders gaan met hem naar de dokter als blijkt dat zijn jongere zus Nicole fysiek sterker is dan hij. In het ziekenhuis ontdekken de artsen dat hij een gat in zijn kamertussenschot heeft. Daarnaast is zijn aorta scheef geplaatst, de toegang van zijn rechterhartkamer naar de longslagader vernauwd en een van zijn hartspieren verdikt. Zijn enige kans op een gezonde toekomst is een operatie. Toch wordt hij pas twee jaar later geopereerd. “Eerder was niet mogelijk. De medische wetenschap was nog niet zover.” Dyon komt sterk uit de operatie en een wereld gaat voor hem open. Hij gaat fanatiek sporten en ontwikkelt zich als ieder normaal kind. Uit dankbaarheid kopen zijn ouders een vakwerkboerderij in de Belgische Voerstreek, waar ze tien jaar lang hartpatiëntjes laten revalideren. “Daar is in feite de kiem gelegd van mijn wens om betekenisvol te willen zijn in het leven.”

Stapje terug

Jarenlang gaat het goed. Dyon neemt met zijn zus het café van zijn ouders in

Maastricht over, trouwt en krijgt een zontje. Tot 2002. Dan valt hij op weg naar zijn werk flauw. In het ziekenhuis blijkt dat een van zijn hartkleppen niet goed functioneert. Hij wordt opnieuw geopereerd. “Er zijn maar vier doktoren in de wereld die zo’n heroperatie kunnen doen. Gelukkig zit een van hen in Rotterdam.” Dyon krijgt een donorklep en een ICD. Helaas blijft het daar niet bij. Dyon blijkt kalk aan te maken dat op zijn donorklep terecht komt. Zijn toestand snelt achteruit. In 2007 gaat hij opnieuw onder het mes. “Ik loop nu rond met twee kunstkleppen en een ICD. Dat heeft nogal een impact op hoe ik leef. Ik mag bijvoorbeeld niet in de buurt van dynamo’s of detectiepoortjes komen. Maar dat is niet eens het meest ingrijpende,” filosofeert de Maastrichtenaar. “Ik ben voor 80% afgekeurd. Dat betekent dat ik in mijn werk een stapje terug heb moeten doen. Ik heb een andere invulling moeten geven aan mijn leven.”

Kern van het bestaan

Voor Dyon betekent dit dat hij na is gaan denken over de ware zin van het leven. “Ik besef nu dat ‘being meaningful’ de kern van het bestaan is.

Niet wat je zegt, maar wat je doet definieert je als mens.” Daarom besluit Dyon vrijwilliger te worden. HFL hart- en vaatziekten is een van de organisaties waar hij zich voor inzet. “Ik sta helemaal achter de filosofie van HFL om fondsen te werven voor medisch onderzoek. Ik dank immers mijn leven aan de wetenschap. Ik ben er ook van overtuigd dat bij HFL iedere euro op de juiste plek terecht komt.” De sponsorwandeltocht ‘Loop met je dokter’ is een van de evenementen van HFL hart- en vaatziekten waar hij bij betrokken is. “Ik ga wandelaars werven en loten verkopen in het azM. Daarnaast probeer ik een muzikale omlissing voor het evenement te regelen.” Maar daar blijft het niet bij. “Ik wil ook mijn verhaal vertellen. Anderen laten zien dat er hoop is, dankzij de wetenschap. Ik ben al tevreden als ik zo één iemand een hart onder de riem kan steken of een ander kan motiveren om in actie te komen.”

Eerste volledig onderhuidse ICD'S GEÏMPLANTEERD

Cardioloog Jurren van Opstal en cardio-thoracaal chirurg Gijs Geskes zijn in Maastricht gestart met het volledig onderhuids implanteren van ICD's. Deze nieuwe techniek verkleint het risico op complicaties.

De ICD is een apparaatje dat door middel van defibrillatie een hevige schok kan toedienen (zie Hartwijzer pagina 3 – red.). Tot voor kort moest de draad die hartritmestoornissen kan opsporen – en die nodig is om te defibrilleren

– in het hart zelf worden geplaatst. Dat gebeurde dan via de bloedvaten. Aan deze ingreep kleefde een aantal nadelen: er was een klein risico op complicaties. De geleidingsdraad kende daarnaast een relatief beperkte levensduur.

Huid

In het nieuwe ICD systeem (de S-ICD® van fabrikant Cameron Health) wordt zowel de ICD zelf als de draad volledig onder de huid geplaatst, en dus niet meer via de bloedvaten. Bijkomend voordeel van deze manier van onderhuids implanteren is dat de draad minder snel vervangen hoeft te worden. Hij is stugger en niet zo snel aan beweging onderhevig dan draden die in het hart liggen.

REANIMATIEONDERWIJS

in het voortgezet onderwijs in Limburg

1100 leerlingen van zes middelbare scholen hebben sinds 2008 het Heart Beat Survival Programme gevolgd. Een speciale reanimatieopleiding voor derde- en vierdejaars leerlingen in het voortgezet onderwijs. Komend schooljaar volgen nog vijf andere Limburgse scholen. De reanimatieopleiding is een initiatief van de afdeling Cardiologie van het ziekenhuis in Maastricht, de UM, de GGD Zuid Limburg en de Taskforce QRS (studenten van de UM en van de Fontys Sporthogeschool).

WORD DONATEUR!

De stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten zetten zich in voor betere zorg, behandeling en onderzoek ten behoeve van hart- en vaatpatiënten in Limburg.

RESCAR doet dat door het stimuleren van veelbelovende ontwikkelingen op het gebied van cardiologie en hartchirurgie in het Hart en Vaat Centrum van het Maastricht Universitair Medisch Centrum+.

Bij HFL hart- en vaatziekten ligt de focus op het steunen van Limburgs wetenschappelijk onderzoek naar nieuwe behandelingen, betere zorg en manieren om sneller en eerder diagnoses te kunnen stellen.

Steun ons! Elke donatie – klein of groot – is welkom. Als donateur ontvangt u regelmatig een nieuwsbrief en wordt u uitgenodigd voor ons jaarlijkse congres waarin u op de hoogte gebracht wordt van de nieuwste ontwikkelingen op gebied van hart- en vaatziekten.

VOOR RESCAR:

ABN/AMRO rekeningnummer: 48.62.76.430
of Postbank-rekening 192.72.28 t.n.v.
Hartsvrienden RESCAR Maastricht; www.rescar.nl.

VOOR MEER INFORMATIE OVER HFL HART-EN VAATZIEKTEN:

www.hflhartenvaatziekten.nl.

De leerlingen leren reanimeren en een AED gebruiken. Daarnaast krijgen ze uitleg over een gezonde leefstijl. Het Heart Beat Survival Programme wordt gefinancierd door onder andere de Provincie Limburg, de stichting Sint Annadal en RESCAR.

Reanimatie-estafette

Om het draagvlak voor reanimatieonderwijs te vergroten organiseert de Taskforce QRS samen met een aantal andere organisaties jaarlijks een reanimatie-estafette. Tijdens dit tien uur durende evenement gaan elk uur teams van vijf hulpverleners samen reanimeren. Deze teams bestaan uit scholieren, bestuurders, studenten geneeskunde, professionele hulpverleners en andere belangstellenden. De afgelopen vier jaar hebben ongeveer 100 bestuurders uit Nederland, België en Duitsland en meer dan 500 leerlingen, studenten geneeskunde, vrijwilligers en professionals aan de reanimatie-estafette meegedaan.

De 5e editie van het evenement is op vrijdag 1 oktober 2010 van 09.00-19.00 uur. Locatie: Romboutscollege in Brunssum. Iedereen is welkom.

Belangstellenden kunnen contact opnemen met petra.schuffelen@hccnet.nl.

Colofon

Wetenswaardig is een gemeenschappelijke uitgave van stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten.

REALISATIE:

STICHTING HARTSVRIENDEN RESCAR
Gaspeldoorn 7, 6226 WZ Maastricht
T. + 31 (0)43 363 0919
E. rescar@rescar.nl

HFL HART- EN VAATZIEKTEN
Turennestraat 33, 6221 AR Maastricht
T. + 31 (0)43 407 7363
E. info@hfl.nl

TEKSTEN:

Judith Kuypers,
Harry Crijns,
Ton Gorgels,
Leontine de Vlieger

EINDREDACTIE:

Leontine de Vlieger

FOTO'S

Alf Mertens Fotografie,
Guy van Grinsven,
Leon van Weert

VORMGEVING

DI-GITTA-AL

DRUK

MTB Grafisch